

UZASADNIENIE

W przedmiotowej sprawie zasła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 104 § 1 pkt 4 kpw, co powoduje konieczność uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania niezależnie od argumentów zawartych w apelacji.

Sąd Rejonowy zaskarżonym wyrokiem uznał obwinionego za winnego popełnienia zarzuconego mu czynu i za to na podstawie art. 41 kw udzielił mu „upomnienia”.

Przewidziana w art. 41 kw instytucja ***nie jest ani karą, ani środkiem karnym – jest to środek oddziaływania wychowawczego, który nie jest adresowany do organów orzekających i nie może być przez nie stosowany***. Należy odróżnić go od środka oddziaływania społecznego, przewidzianego w art. 39 § 4 kw, który może być zastosowany przez Sąd, ale jedynie w razie odstąpienia od wymierzenia kary. Natomiast co do omawianego środka oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia (ustawodawca nie wymienia tu zastosowanego przez Sąd Rejonowy „upomnienia”, ale katalog z art. 41 kw jest otwarty), to ustawodawca w ogóle nie przewiduje możliwości stosowania go przez Sąd. Sąd co najwyżej wyciąga konsekwencje procesowe z wcześniej zastosowanych (przez inne organy przed skierowaniem wniosku o ukaranie) środków oddziaływania wychowawczego w tym pouczenia (odpowiednio stosując nomenklaturę Sądu Rejonowego „upomnienia”) w ten sposób, że na podstawie art. 61 § 1 pkt 2 kpw może odmówić wszczęcia postępowania, a wszczęte umorzyć. Wszystko wskazuje na to, że w tej sprawie Sądowi pomyliły się role i zastosował instytucję adresowaną do organów uprawnionych do składania wniosków o ukaranie (np. policji), a nie do organów orzekających.

Tak czy owak, zastosowano karę nie znaną ustawie i nie ma tu znaczenia, że pouczenie (nazwane przez Sąd Rejonowy „upomnieniem”) jest przewidziane w Kodeksie Wykroczeń (w/w art. 41 kw) – ale nie jest karą ani środkiem karnym. A przez karę lub środek karny nie znany ustawie w rozumieniu omawianej bezwzględnej przyczyny odwoławczej należy rozumieć orzeczenie kary, środka karnego lub środka zapobiegawczego niemieszczącego się w katalogu kar lub środków zamieszczonym w ustawie będącej podstawą orzekania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 listopada 2016 roku SDI 67/16 opubl. Legalis, oraz wcześniejsze wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 29 sierpnia 2013 r., IV KK 399/12, i z dnia 8 lipca 2014 r., III KK 187/14).

Katalog kar w Kodeksie Wykroczeń jest ściśle określony w art. 18 kw, a katalog środków karnych w art. 28 § 1 kw. Nie ma wśród nich „upomnienia” (podobnie jak nie ma pouczenia). Nie może tu być mowy o jakiejś omyłce pisarskiej z karą nagany, bo Sąd Rejonowy nie dość, że wprost w sentencji wyroku powołał art. 41 kw, to jeszcze w uzasadnieniu wyraźnie wskazał, że zastosował środek oddziaływania wychowawczego w postaci „upomnienia”. Jak wyżej wspomniano, zupełnie czymś innym jest również przewidziany w art. 39 § 4 kw środek oddziaływania społecznego (taki jak przeproszenie pokrzywdzonego, uroczyste zapewnienie niepopelnienia więcej takiego czynu albo zobowiązanie sprawcy do przywrócenia stanu poprzedniego), który zresztą zastosować można jedynie w razie odstąpienia od wykonania kary, co w przedmiotowej sprawie nie miało miejsca.

Wobec powyższego orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.